

Svar på skriftlig spörsmål SSS 636/2018 rd

Svar på skriftligt spörsmål om vård av sköldkörtelpatienter

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 636/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Antti Rantakangas /cent:

Är social- och hälsovårdsministeriet medvetet om oron hos patienter som lider av sköldkörtelssjukdomar när det gäller att vid behov också få biologisk hormonbehandling (T3/T4) överallt i Finland och

vilka åtgärder vidtar ministeriet för att trygga mångsidig vård för patienter som lider av sköldkörtelsjukdomar?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I Finland regleras vården av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och av hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). I bägge lagar är patientsäkerheten en viktig utgångspunkt och t.ex. yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ska i sin yrkesverksamhet tillämpa allmänt antagna erfarenhetsbaserade och grundade rutiner.

Enligt 7 a § i hälso- och sjukvårdslagen (1202/2003) ingår i tjänsteutbudet inom hälso- och sjukvården medicinskt och odontologiskt motiverad prevention av sjukdomar, medicinskt och odontologiskt motiverade undersökningar för att upptäcka sjukdom samt medicinskt och odontologiskt motiverad diagnos, vård, behandling och rehabilitering. Med beaktande av patientens hälsotillstånd och den förväntade sjukdomsutvecklingen får undersöknings- och behandlingsmetoder som inte hör till tjänsteutbudet endast användas om det är medicinskt nödvändigt på grund av en sjukdom eller skada som allvarligt hotar patientens liv eller hälsa.

Tjänsteutbudet omfattar inte sådana hälso- och sjukvårdsåtgärder och undersökningar eller sådan vård, behandling och rehabilitering som innebär en orimligt stor risk för patientens liv eller hälsa i förhållande till de hälsofördelar som kan uppnås eller vars effekt är liten och vars kostnader är orimliga i förhållande till de hälsofördelar som kan uppnås och det terapeutiska värdet. Tjänsteutbudet inom hälso- och sjukvården (PALKO) följer med och bedömer tjänsteutbudet inom hälso- och sjukvården och ger rekommendationer om införsel av undersökningar och behandlings- och rehabiliteringsmetoder i tjänsteutbudet eller om avgränsning av dem.

Sköldkörtelsjukdomar är allmänna och uppskattningsvis lider 3–10 procent av befolkningen av dem, när lindriga sjukdomsformer räknas med. Underfunktion behandlas i princip med tyroxinmedicinering (T4) och i de flesta fall uppnås det önskade resultatet med behandlingen. I vissa

Svar på skriftlig spörsmål SSS 636/2018 rd

avgränsade fall och enligt prövning kan det vara befogat att prova om patienten har nytta av kombinationsläkemedlet tyroxin-trijodityronin (T3/T4). Inga sköldkörtelhormonpreparat får användas utan diagnos som baserar sig på rätt undersökningar av patienten. En fortgående uppföljning av patienten är viktigt.

Den rådande uppfattningen bland medicinska sakkunniga är att det inte finns grunder för en behandling endast med T3. En behandling med enbart detta preparat är inte trygg eftersom effekten är så kortvarig att behandlingen inte kan justeras till lämplig nivå med hjälp av laboratorieundersökningar. En behandling enbart med T3 är förknippad med en förhöjd risk för biverkningar som rentav kan vara livshotande.

Tjänsteutbudsrådet konstaterade 21.5.2015 i sitt utlåtande att behandling av sköldkörtelns underfunktion enbart med T3 inte hör till tjänsteutbudet som finansieras med offentliga medel i Finland. PALKO har uppmärksammat anmärkningarna gällande utlåtandet av Riksdagens justitieombudsman och följer i beredningen av rekommendationer den process som rådet godkänt samt åliggandena som ställs i 78 a § 1 mom. i lagen om hälsovård. Riksdagens justitieombudsman har inte tagit ställning till den medicinska sidan av frågan.

Enligt den europeiska sköldkörtelföreningens rekommendation kan erfarna endokrinologer överväga en kombinerad behandling med T4 och T3 som experimentell behandling av patienter som visar symtom under behandling med T4. T3-preparaten fordrar särskilda tillstånd i Finland och när T3-preparat sätts in rekommenderas det att en läkare som är förtrogen med behandling av sköldkörtelsjukdomar konsulteras vilket visar att det krävs särskilt kompetens för användningen.

Under de senaste åren har läkares rätt att utöva yrket begränsats till följd av ordination av sköldkörtelhormonmedicinering. Om det utgående från en utredning i ett tillsynsärende bedöms att en yrkeskunnig inom hälso- och sjukvården har agerat oändamålsenligt eller fel kan påföljden vara att rätten att utöva yrket begränsas (t.ex. förbud mot att ordinera vissa läkemedel). Om en läkares rätt att utöva sitt yrke har begränsats till vissa delar, t.ex. i fråga om behandlingen av sköldkörtelsjukdomar, är läkaren skyldig att hänvisa patienten till en annan läkare för bedömning och behandling så att den behandling som patienten behöver och som är medicinskt motiverad tryggt kan fortgå.

Verksamheten inom hälsovården ska alltid basera sig på bevis och goda vård- och handlingsrutiner. Patienter som lider av sköldkörtelsjukdomar omfattas av samma rättigheter gällande jämlik tillgång till tjänster som övriga invånare i Finland.

Helsingfors 25.2.2019

Familje- och omsorgsminister Annika Saarikko